

3. vaja: Nitno nihalo

Nalogi:

- Določite s pomočjo matematičnega nihala težnostni pospešek.
- Ugotovite, kako je nihajni čas matematičnega nihala odvisen od dolžine nitke.

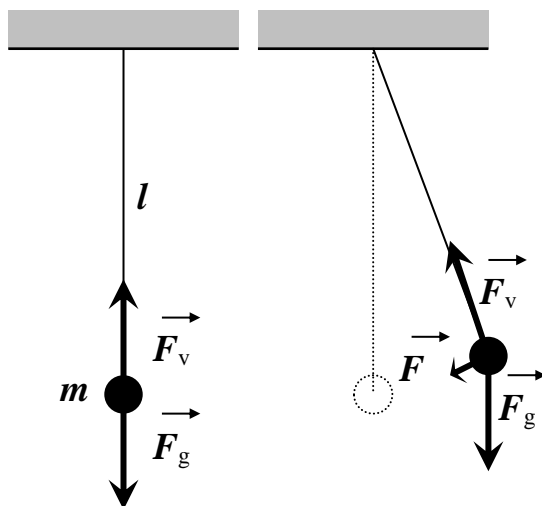
Pojasnilo:

Težno nihalo naredimo tako, da poljubno telo obesimo na vodoravno os tako, da lahko niha. Najpreprostejše težno nihalo je matematično (nitno) nihalo. Točkasto telo z maso m je z vrstico dolžine l pritrjeno na stojalo (strop).

V ravnovesni legi je vrstica navpična in kroglica miruje v najnižji legi. Sila v vrstici F_v je nasprotno enaka teži kroglice F_g .

Brž ko kroglico z nitko izmaknemo iz ravnovesne lege za kot φ , se pojavi rezultanta F teže in sile vrstice, ki vleče kroglico nazaj k ravnovesni legi. Teža obešenega telesa je torej tu sila, ki omogoča nihanje. Zato se nihalo te vrste imenuje težno nihalo.

Pospešek in rezultantna sila nista premo sorazmerna z odklikom matematičnega (težnega) nihala tako, da nihanje nitnega nihala ni harmonično. Postane pa tako, če je kotni zasuk vrstice φ dovolj majhen.

Slika 1: Sile na matematično (nitno) nihalo.

Pripomočki:

• vrvica,	• stojalo,	• štoparica.
• kroglica,	• merilo,	

V razmislek:

- Katere lastnosti ima graf dveh premo sorazmernih količin?
- Kako narišemo graf, če točke ne ležijo na premici?